

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів, обліку і аудиту
прот. № 1 від 29.08.2024 р.



ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ
Силабус

2024-2025 навчальний рік

Галузь знань	– 07 Управління і адміністрування»
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	– Управління фінансами, банківська справа і страхування
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 3
Курсова робота кредитів ЄКТС	– 1
Семестр	– 3
Сторінка курсу в MOODLE	https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=12950

Лектор курсу **Бормотова Марина Валентинівна** (канд. економ. наук, доцент)

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/bormotova-my>

Контакти викладача (e-mail) – bormotova@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua/>

Фінанси підприємств є основою фінансової системи країни. Фінанси підприємств як складова частина фінансової системи займають визначальне місце у структурі фінансових відносин суспільства. Вони функціонують у сфері суспільного виробництва, де створюється валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід — основні джерела фінансових ресурсів. Саме тому від стану фінансів підприємств залежить можливість задоволення суспільних потреб, фінансова стійкість країни.

Вихід України з тривалої економічної кризи безпосередньо пов'язаний з поліпшенням фінансового стану суб'єктів господарювання всіх форм власності в усіх сферах діяльності. Це потребує підготовки спеціалістів-фінансистів, що мають глибокі теоретичні і практичні знання, можуть узагальнити наявний досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробити план дій щодо виходу із фінансової скрути.

Базові знання в галузі фінансів підприємств важливі для будь-якої сфери ділової активності, особливо для успішної реалізації власного бізнесу. Знання визначених фінансових методів, концепцій та термінології дозволяє спілкуватись та залучати фінансових спеціалістів для вирішення своїх проблем в бізнесі.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК), результати навчання (ПР):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК),

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Результати навчання (ПР):

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування та фондового ринку.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та

змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас зацікавить кар'єра в сфері фінансів підприємств, де існують різні і потенційно вигідні кар'єрні можливості, які стають доступні тільки при умові, що людина є професіоналом в фінансових питаннях, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Крім цього, оволодіння фінансами підприємств, як наукою, надає надійне підґрунтя для кар'єрного росту, як в якості керівника підприємства, так і в якості державного політика. Більшість керівників підприємств, корпорацій, видатних політиків – саме фінансисти.

Володіння вміннями та навичками управління фінансами підприємств – забезпечення цікавої та матеріально і морально вигідної кар'єри.

Третина змісту курсу присвячено визначенню сутності та форм фінансів підприємств, а дві третини курсу охоплюють надання практичних навичок з організації фінансової діяльності підприємств, формування грошових надходжень, оподаткування підприємств та їх кредитування; аналіз фінансового стану, а також проведення фінансової санації підприємства й виведенню його з кризи. Тобто за результатами вивчення цієї дисципліни, Ви будете вміти вести ефективно господарську діяльність підприємства, зможете вивести його з кризи та отримувати максимальний прибуток.

Команда викладачів буде готова надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Методи навчання

Цей курс дає студентам глибоке розуміння теоретичних та практичних засад функціонування фінансів підприємств.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, практичними завданнями, презентаціями та індивідуальними завданнями.

У ході навчання використовуються; навчальна дискусія, лекції-візуалізації, практичні заняття із вирішення професійно-орієнтованих задач, самовивчення окремих питань курсу та рекомендованої навчально-методичної літератури, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle. Також за дисципліною передбачено виконання курсової роботи, яка присвячена нормуванню оборотних активів підприємства.

Теми курсу

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств

Тема 1 Основи фінансів підприємств

Економічна сутність фінансів підприємств. Формування і функціонування фінансів підприємств. Фінансові ресурси та джерела їх формування. Організація фінансової діяльності і фінансової роботи підприємств. Управління фінансами підприємств.

Тема 2 Грошові розрахунки підприємств

Поняття грошового обороту та сфери застосування готівкових та безготівкових розрахунків. Рахунки підприємств. Характеристика форм безготівкових розрахунків. Економічна відповідальність за несвоєчасність здійснення розрахунків.

Тема 3 Грошові надходження підприємств.

Види грошових надходжень. Виручка від реалізації продукції та від іншої реалізації. Грошові надходження від фінансово-інвестиційної діяльності.

Тема 4 Формування і розподіл прибутку.

Економічна сутність прибутку та його види. Фактори, що формують прибуток підприємства. Собівартість продукції. Розподіл прибутку підприємства.

Тема 5 Оподаткування підприємств

Сутність і призначення системи оподаткування підприємств. Оподаткування прибутку підприємства. Платежі за ресурси. Сплата непрямих податків. Платежі підприємств на загальнообов'язкове державне пенсійне і соціальне страхування. Місцеві податки та збори.

Змістовий модуль 2. Функціонування фінансів підприємств

Тема 6 Оборотні кошти

Сутність оборотних коштів та їх структура. Необхідність і методи обчислення оборотних коштів. Поняття норм і нормативів оборотних коштів, їх розрахунок. Джерела формування оборотних коштів. Показники стану оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних коштів.

Тема 7 Кредитування підприємств

Банківське кредитування. Класифікація банківського кредиту. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитування підприємств.

Тема 8 Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Сутність основних засобів та їх відтворення. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів Знос і амортизація основних засобів. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.

Тема 9 Оцінка фінансового стану підприємств

Фінансовий стан підприємства, методи його оцінки. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Методика оцінки фінансового стану. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз ліквідності підприємства. Аналіз ділової активності. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.

Тема 10 Фінансове планування на підприємствах

Фінансова стратегія підприємств. Зміст та методи фінансового планування. Поточний фінансовий план. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Бюджетування в системі оперативного фінансового планування. Контролінг
Тема 11 Фінансова санація та банкрутство

Сутність і види банкрутства. Фінансові заходи упередження банкрутства. Діагностика банкрутства. Механізм фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства. Санація, її види, механізм проведення. Фінансове забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету <https://kart.edu.ua> включаючи навчальний план, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії.

1 <http://lib.kart.edu.ua> (Електронний портал УкрДУЗТ)

2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);

3 <https://www.kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);

4 <https://mof.gov.ua/uk> (Міністерство фінансів України);

5 <https://www.bank.gov.ua> (НБУ)

Найбільш складні аспекти курсу обговорюються на форумі [finance.ua](https://forum.finance.ua) <https://forum.finance.ua>

Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінанси підприємств» студенти зможуть застосувати, працюючи на підприємствах і в організаціях різних форм власності й видів економічної діяльності. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів, держслужбовців профільних установ.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Методи контролю: виконання практичних завдань (усне і письмове опитування), поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
Виконання практичних завдань (усне і письмове опитуване)		20
Виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
Тестові завдання за темами курсу		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Академічна доброчесність

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.